

KRONIKA ODJELA

NASTAVNI PLAN

Nastavna godina 1990/91.

Profesor geografije

I. godina

kolegij:	semestar	
	zimski pred. +vj.	ljetni pred. +vj.
Klimatologija	2+1	2+1
Osnove kartografije	2+2	2+2
Geografske grafičke metode	0+2	2+2
Historijska geografija Jugoslavije	2+0	0+0
Osnove statistike	2+2	0+0
Opća geologija	2+1	2+1
Petrologija s mineralogijom	1+1	1+1
ONO i DSZ SFRJ I	3+0	3+0
Psihologija odgoja i obrazovanja	2+1	2+1
Tjelesna i zdravstvena kultura	0+2	0+2
Strani jezik	0+2	0+2
Terenska nastava iz geografije	40 sati/god.	
Terenska nastava iz geologije i petrologije	30 sati/god.	

II. godina

Demogeografija	2+0	2+0
Praktikum iz demogeografije	0+2	0+2
Geomorfologija	2+0	2+0
Praktikum iz geomorfologije	0+2	0+2
Hidrogeografija	2+0	2+0
Praktikum iz hidrogeografije	0+2	0+2
Agrarna geografija	2+0	2+0
Praktikum iz agrarne geografije	0+2	0+2
Geobotanika i ekologija	2+0	2+0

kolegij:	semestar	
	zimski pred. +vj.	ljetni pred. +vj.
Zoogeografija i ekologija	2+0	2+0
Osnove stratigrafske geologije	2+1	2+1
ONO i DSZ SFRJ II	2+0	0+0
Politička sociologija	1+1	1+1
Opća pedagogija	3+1	2+1
Tjelesna i zdravstvena kultura	0+2	0+2
Strani jezik	0+2	0+2
Terenska nastava iz geografije	210 sati/god.	

III. godina

Geografija Jugoslavije I	2+0	2+0
Seminar iz geografije Jugoslavije I	0+2	0+2
Urbana geografija	2+1	2+1
Prometna geografija	2+1	2+1
Industrijska geografija	2+0	2+0
Praktikum iz industrijske geografije	0+1	0+1
Metodika nastave geografije	2+0	2+0
Didaktika	2+0	2+1
Sociologija odgoja i obrazovanja	2+0	0+0
Terenska nastava iz geografije	90 sati/god.	

Obavezno se upisuju 4 kolegija po izboru:

SSSR	0+0	2+0
Južna Europa	0+0	2+0

kolegij:	semestar	
	zimski pred. +vj.	ljetni pred. +vj.
Zapadna Europa	2+0	0+0
Srednja Europa	2+0	0+0
Sjeverna Europa	0+0	2+0
Istočna Europa	2+0	0+0

IV. godina

Geografija Jugoslavije II	3+0	3+0
Seminar iz geografije Jugoslavije II	0+2	0+2
Turistička geografija	2+1	2+1
Geografija mora	2+0	2+0
Seminar iz metodike nastave geografije	0+3	0+3
Geografski seminar	0+4	0+4
Diplomski rad		
Terenska nastava iz geografije		150 sati/god.

Obavezno se upisuju 2 kolegija po izboru:

Azija	2+0	2+0
Angloamerika	2+0	0+0
Latinska Amerika	0+0	2+0

Profesor geografije i povijesti

I. godina

Osnove klimatologije	1+1	1+1
Uvod u geografsko poznavanje karata	1+1	1+1
Osnove geografskih grafičkih metoda	0+0	0+2
Osnove statistike	2+0	0+0
Osnove opće geologije	1+1	1+1
Osnove petrologije s mineralogijom	1+1	0+0
ONO i DSZ SFRJ I	3+0	3+0
Psihologija odgoja i obrazovanja	2+1	2+1
Tjelesna i zdravstvena kultura	0+2	0+2
Strani jezik	0+2	0+2
Terenska nastava iz geografije		40 sati/god.
Terenska nastava iz geologije i petrologije		30 sati/god.

kolegij:

II. godina

kolegij:	semestar	
	zimski pred. +vj.	ljetni pred. +vj.
Osnove demogeografije	1+0	1+0
Praktikum iz osn. demogeografije	0+1	0+1
Osnove geomorfologije	1+0	1+0
Praktikum iz osn. geomorfologije	0+1	0+1
Odabrana poglavlja iz hidrogeografije	1+0	1+0
Praktikum iz odabranih poglavlja hidrogeografije	0+1	0+1
Načela agrarne geografije	1+0	1+0
Praktikum iz načela agrarne geografije	0+1	0+1
ONO i DSZ SFRJ II	2+0	0+0
Politička sociologija	1+0	1+0
Seminar iz političke sociologije	1+0	1+0
Opća pedagogija	3+1	2+1
Tjelesna i zdravstvena kultura	0+2	0+2
Strani jezik	0+2	0+2
Terenska nastava iz geografije		210 sati/god.

III. godina

Osnove urbane geografije	2+0	2+0
Osnove prometne geografije	1+0	1+0
Osnove industrijske geografije	2+0	0+0
Uvod u regionalnu geografiju Jugoslavije	1+0	1+0
Seminar iz uvoda u regionalnu geografiju Jugoslavije	0+0	0+2
Metodika nastave geografije	2+0	2+0
Didaktika	2+0	2+0
Sociologija odgoja i obrazovanja	2+0	0+0
Terenska nastava iz geografije		90 sati/god.

Obavezno se upisuju 3 kolegija po izboru:

SSSR	0+0	2+0
Južna Europa	0+0	2+0

kolegij:	semestar	
	zimski	ljetni
	pred. +vj.	pred. +vj.
Zapadna Europa	2+0	0+0
Srednja Europa	2+0	0+0
Sjeverna Europa	0+0	2+0
Istočna Europa	2+0	0+0

IV. godina

Geografija Jugoslavije II	2+0	2+0
Seminar iz geografije Jugoslavije II	0+1	0+1
Turistička geografija	1+0	1+0
Geografija mora	1+0	1+0
Seminar iz metodike nastave geografije	0+3	0+3
Geografski seminar	0+2	0+2
Diplomski rad		
Terenska nastava iz geografije	150 sati/god.	

Obavezno se upisuju 2 kolegija po izboru:

Azija	2+0	2+0
Angloamerika	2+0	0+0
Latinska Amerika	0+0	2+0

DIPLOMIRALI 1989/90.

1. Čujkević, Boris: Novigrad — transformacija naselja pod utjecajem turizma 27. 10. 1989.
2. Stantić, Stipan: Historijsko-geografske osnove oblikovanja naseljenosti subotičke općine 27. 10. 1989.
3. Orešić, Danijel: Klima Istre s osvrtom na njeno značenje u turizmu 7. 11. 1989.
4. Bartolić, Đurđica: Otok Unije 22. 11. 1989.
5. Hrvojević, Franjo: Suvremeni demografski procesi u općini Slunj 28. 11. 1989.
6. Ivošević, Mladen: Sistem sajмова u Slavoniji 28. 11. 1989.
7. Lipšanski, Višnja: Sisačka luka 19. 12. 1989.
8. Prodanova, Efka: Stanovništvo općine Gevgelija 19. 12. 1989.
9. Ristić, Predrag: Turizam općine Hvar 26. 12. 1989.
10. Mohenski, Stefica: Sumarstvo općine Koprivnica 29. 12. 1989.
11. Šćuric, Ivančica: Turizam Novalje i Stare Novalje na otoku Pagu 3. 1. 1990.
12. Pavković, Jasna: Turizam Zagreba 4. 1. 1990.
13. Perić, Lidija: Zimski turizam u SR Sloveniji i njegov odraz u prostoru 4. 1. 1990.
14. Dam, Vlatka: Zlatno doba kartografije 15. 1. 1990.
15. Rusan, Jasenka: Trgovine u Zagrebu 31. 1. 1990.
16. Lovrić, Tatjana: Historijsko-geografski razvoj općine Sinj 9. 2. 1990.
17. Martinović, Dejana: Zadar — osobine i tendencije promjena starogradske jezgre 13. 2. 1990.
18. Majić, Ivan: Geografski aspekti proizvodnje duhana u Imotskom polju 19. 2. 1990.
19. Saletto, Maja: Geomorfološke osobine bazena porječja Velike i Male Paklenice 19. 2. 1990.
20. Lovrenčić, Krešimir: Stambena izgradnja kao pokazatelj socijalno-geografskih promjena u Hrvatskom zagorju 26. 2. 1990.
21. Baraba, Sanja: Putnički promet Zadarske luke 26. 3. 1990.
22. Odak, Snježana: Utjecaj turizma na razvoj Lopara 5. 4. 1990.
23. Butirić, Tonči: Historijsko-geografski razvoj poluotoka Pelješca 11. 4. 1990.
24. Guteša, Goranka: Smiljan — historijsko-geografski prikaz i suvremeni problemi 19. 4. 1990.
25. Drder, Božidar: Industrija kao faktor razvoja općine Jastrebarsko 26. 4. 1990.

26. Koren, Ruža: Konjščina
3. 6. 1990.
27. Nebeski, Suzana: Stanovništvo
Gorskog kotara 6. 6. 1990.
28. Matošević, Nevenka: Sumarstvo i
drvena industrija kao faktor razvo-
ja vinkovačkog kraja 27. 6. 1990.
29. Bilafer, Božidar: Historijsko-geo-
grafski aspekti razvoja pomorstva
Boke kotorske 5. 7. 1990.
30. Gudić, Dragan: Historijsko-geo-
grafski razvoj Bele krajine
5. 7. 1990.
31. Macić, Meho: Historijsko-geograf-
ski razvoj općine Jablanica
5. 7. 1990.
32. Đorđić, Marian: Historijsko-geo-
grafski razvoj općine Gradačac
11. 7. 1990.
33. Lukić, Mirica: Historijsko-geograf-
ski razvoj općine Đurđevac
11. 7. 1990.
34. Lerotić, Jagoda: Historijsko-geo-
grafski razvoj otoka Brača
12. 7. 1990.

MAGISTRIRALI 1989/90.

1. Klemenčić, Mladen: Historijsko-geo-
grafski razvoj Zumberka
10. 11. 1989.
2. Fabijanović, Đuro: Novija socijal-
no-geografska kretanja na otoku
Braču 5. 6. 1990.
3. Stiperski, Zoran: Utjecaj industri-
je na razvoj Zagreba 11. 6. 1990.

SUDJELOVANJE NASTAVNIKA I SU- RADNIKA ODJELA NA STUDIJSKIM BORAVCIMA I ZNANSTVENIM SKU- POVIMA U JUGOSLAVIJI

(Prema pojedinačnim izvještajima)

Dr. A. Bognar

— Gostovanje na Pedagoškom fakulte-
tu u Pečuhu, Zavod za fizičku geo-
grafiju, Pečuh, 6 — 11. 4. 1990.

Predavanje: »Geotektonska evolucija i
strukturno-geomorfološke
osobine Dinarida«

— V. znanstveno posvetovanje geomor-
fologov Jugoslavije »Geomorfologija
in ekologija«, Krško, 18 — 23. 6.
1990.

Referat: »Inženjersko — geomorfolo-
ške osobine područja Šibenik
II.«

Referat: »Geotektonska evolucija i ne-
ke temeljne strukturno-geo-
morfološke osobine Dinarida«

Dr. M. Brazda

— Republički seminar za nastavnike
geografije, Split, siječanj 1990.

Referat: »Autohtoni geografski nastav-
ni principi — temeljni u su-
vremenoj nastavi geografije«

— Aktiv nastavnika geografije Zagre-
ba, Zagreb, siječanj 1990.

Referat: »Ekološki nastavni sadržaji
— logičan dio nastavne cjeli-
ne u programima geografije
za osnovnu školu«

Dr. D. Feletar

— Znanstveni simpozij »Sisak — više
od 2000 godina postojanja«, SO Si-
sak i JAZU, Sisak, 5 — 7. 10. 1989.

Referat: »Industrija u geografskoj
strukтури općine Sisak«

— Znanstveni skup »100 godina od ro-
đenja slikara Mirka Viriusa«, SO
Koprivnica i JAZU, Zagreb — Ko-
privnica, 26 — 27. 10. 1989.

Referat: »Socijalno-gospodarske prilike
u međuratnoj Podravini i
stvaralaštvo Mirka Viriusa«

— Znanstveni skup »Arhitektonsko na-
sljeđe u izvangradskom području«,
European Council For The Village
And Small Town i Odjel za povije-
sne znanosti Sveučilišta u Zagrebu,
Križevci, 21 — 23. 5. 1990.

Referat: Uvodni referat »Geografsko-
povijesne osobine sjeveroza-
padne Hrvatske«

Dr. M. Friganović

— Osnivačka skupština Društva demo-
grafa Jugoslavije, Beograd, 26. 1.
1990 (izlaganja)

- Simpozij i promocija jubilarne publikacije festivala djeteta u Šibeniku (geografske posebnosti šibenske općine), Šibenik, 23. i 24. 6. 1990.

B. Fürst

- V. znanstveno posvetovanje geomorfologov Jugoslavije »Geomorfologija in ekologija«, Krško, 18 — 23. 6. 1990.

Referat: »Morfostrukturalna analiza i regionalizacija pobrđa Vukomeričkih gorica«

Dr. A. Malić

- Susret saobraćajnih inženjera Jugoslavije, Neum, 19 — 20. 4. 1990.

Referat: »Uloga tranzita u prometu SFRJ«

D. Mihaljević

- V. znanstveno posvetovanje geomorfologov Jugoslavije »Geomorfologija in ekologija«, Krško, 18 — 23. 6. 1990.

Referat: »Morfostrukturalna analiza i regionalizacija pobrđa Vukomeričkih gorica«

D. Orešić

- V. znanstveno posvetovanje geomorfologov Jugoslavije »Geomorfologija in ekologija«, Krško, 18 — 23. 6. 1990.

Referat: »Primjena metode izodefa na primjeru sjeverozapadnog dijela porječja Lonje«

D. Perica

- V. znanstveno posvetovanje geomorfologov Jugoslavije »Geomorfologija in ekologija«, Krško, 18 — 23. 6. 1990.

Referat: »Inženjersko-geomorfološke osobine područja Šibenik II«

Referat: »Neke osobine krša između Velike Paklenice i Zavrata«

Dr. J. Riđanović

- V. znanstveno posvetovanje geomorfologov Jugoslavije »Geomorfologija in ekologija«, Krško, 18 — 23. 6. 1990.

Referat: »Hidromorfološke specifičnosti Boke kotorske«

SUDJELOVANJE NASTAVNIKA I SURADNIKA ODJELA NA STUDIJSKIM BORAVCIMA I ZNANSTVENIM SKUPOVIMA U INOZEMSTVU

(Prema pojedinačnim izvještajima)

Dr. A. Bognar

- Yugoslav-Italian Conference on Geology of Mountainous Karst, Notranjsko — Gorski kotar — Velebit, 17 — 22. 7. 1990.

Referat: »Geological characteristics of Velebit mountain«

Dr. I. Crkvenčić

- Internationales Kolloquium »Ländliche Räume im Umbruch«, Institut für Wirtschaftsgeographie Universität München, Tutzing, 24 — 29. 9. 1990.

Referat: »Die Landwirtschaft im Umbruch«

Dr. D. Feletar

- Znanstveni simpozij »6. severnomoravske demografske kolokvium«, Katedra geografije Pedagoške fakulty Ostrava, Opava, 1 — 2. 11. 1989.

Referat: »Procesi industrijalizacije kao faktor transformacije stanovništva«

- Internationales Kolloquium »Ländliche Räume im Umbruch«, Institut für Wirtschaftsgeographie Universität München, Tutzing, 24 — 29. 9. 1990.

Referat: »Der Industrialisierungsprozess im Kroatien und seine Auswirkungen auf die Besiedlung«

— Studijsko putovanje po sjevernoj Moravskoj u Češko-Slovačkoj, Katedra geografije Pedagogičke fakulty Ostrava, 28. 10 — 4. 11. 1989.

— Pozivno predavanje za profesore i studente Katedre geografije, Pedagogičke fakulty Ostrava, 31. 10. 1989.

Tema: »Periodizacija i regionalizacija industrije Jugoslavije«

Dr. P. Novosel-Zic

— Studijski boravak Kijev — Moskva (»Zlatni prsten« — Zagorsk — Vladimir — Suzdalj itd.), Lenjingrad i okolica, 10. 6 — 15. 7. 1990.

Dr. Z. Pepeonik

— Predavanje na University of Texas, Austin/TX., 11. 1 — 20. 5. 1990.

— Studijsko putovanje: Texas, New Mexico, Mexico, Arizona, California (obala) i Oregon (obala), 21. 5 — 15. 6. 1990.

— Predavanje na Portland State University, Portland/OR., 16. 6 — 14. 8. 1990.

— Studijsko putovanje: dio Oregona, Washington, Brit. Columbia (Vancouver — Whistler — Lillooet), 15. 8 — 30. 9. 1990.

Dr. J. Ridanović

— Međunarodni znanstveni kolokvij, Tübingen, 23. 10. 1989.

Referat: »Eue Ergebnisse über karst-hydrographische Forschungen und Umweltuntersuchungen im jugoslawischen Adriagebiet«

— Studijski posjet Geografskom institutu u Würzburgu, Würzburg, 25. 10. 1989.

Referat: »Gedankenaustausch aus dem Forschungsgebiet der Hydrogeographie«

— Međunarodni znanstveni kolokvij — Tübingen, 4. 5. 1990. Pozdravni govor prof. dr. Adolfu Kargeru (Gratulation zum 60. Geburtstag Herrn Prof. Dr. Adolf Karger)

— Stručno-znanstveni kolokvij u Geografskom institutu Sveučilišta u Würzburgu, Würzburg, 8. 5. 1990.

Referat: »Hydromorphologische Besonderheiten im Gebiet der südlichen Adria«

Dr. V. Rogić

— Internationales Kolloquium »Ländliche Räume im Umbruch«, Institut für Wirtschaftsgeographie Universität München, Tutzing, 24 — 29. 9. 1990.

Referat: »Ländlicher Raum Istriens«

Dr. M. Vresk

— Studijski boravak: University College, Dpt. of Geography, London, 21 — 27. 9. 1990.

POSJETILI ODJEL

Prof. dr. Ewa Witzcak

— Institut geografii Univerzitet, Łódź 25. 5 — 4. 6. 1990.

Prof. dr. Gyorgy Miczek

— Geografski odjel Sveučilišta »Eötvös Loránd«, Zavod za fizičku geografiju, Budapest 22. 6 — 28. 6. 1990.

TERENSKA NASTAVA

I. godina

Terenska nastava studenata I. godine studija geografije i geografije—povijesti održana je u Istri i na otocima Cresu i Lošinju od 17. 5. do 21. 5. 1990.

U nastavi su sudjelovala 62 studenata pod vodstvom mr. S. Sterca, asistent, a suradnik u nastavi na terenu bio je D. Perica, asistent-pripravnik.

Istra i dio Kvarnera izabrani su kao zahvalan prostor za upoznavanje studenata I. godine s geografskim načinom promatranja i razmišljanja. Studenti su iz Rapca, gdje su stalno noćili, polazili na ekskurzije u unutrašnju i zapadnu vanjsku Istru te na otoke Cres i Lošinj. Nakon predavanja o općim značajkama prostora, drugog dana slijedio je obilazak unutrašnje Istre gdje su studenti upoznati s historijsko-geografskim procesima tog dijela Istre. Posebno je posjećen Pazin i Motovun. Iz Umaga je slijedio povratak obalom do Rapca. Pritom su studenti mogli jasno uočiti bitno drugačije značajke litoralne zone. Pažnja je posvećena Limskom kanalu, a po povratku je bilo riječi o naseljima istočne Istre: Raši, Plominu i Labinu. Trećeg dana, na otoku Cresu, prijeđen je put od Osora. Istaknuto je značenje Osora u prošlosti te značenje Cresa danas. Istaknuta je prirodna posebnost — Vransko jezero. Četvrtog dana pješačilo se od Rapca do Labina. Petog dana, 21. 5., uslijedio je povratak preko Rijeke.

II. godina

Prvi dio terenske nastave za studente II. nastavne godine, studija geografije i geografske povijesti izveden je kao terenski praktikum iz kolegija *Agrarne geografije i Hidrogeografije* u zapadnoj Istri (Poreč) i u Nacionalnom parku Brijuni u razdoblju od 15. 5. do 22. 5. 1990.

U nastavi je sudjelovalo 67 studenata pod vodstvom dr. I. Crkvenčića, dr. J. Riđanovića, redovni profesori, dr. A. Malića, izvredni profesor, uz suradnike režisera terenske nastave M. Počakala, stručni savjetnik, te D. Orešić, asistent-pripravnik.

Studenti su bili stalno smješteni u Poreču. Program je počeo 16. 5. prijednevnom referatima, te upoznavanjem s najnovijim stanjem i razvojnim procesima u SO Poreč na predavanju predsjednika D. Rakovca. Poslijepodne dane su radne podloge i upitnici te upute za sutrašnji rad. 17. 5. studenti su izvršili *anketiranje i kartiranje* u naselju Dračevac iz problematike agrarnog i turističkog gospo-

darenja, kao i o načinu te kvaliteti opskrbe vodom. 18. 5. nakon prijednevnih referata poslijepodne su studenti upoznali geografske karakteristike Brijuna. Stručno vodstvo po Brijunima je od Fažane preuzeo prof. dr. I. Blažević iz Pule. 19. 5. program je nastavljen prijednevnim *anketiranjem i kartiranjem* u obalnom naselju Funtana. Pritom su studenti uočavali različitosti između tog naselja na obali i prije poznatog Dračevca u zaleđu. 20. 5. s dva autobusa izveden je cjelodnevni *terenski izlazak u porječju Mirne* (Poreč — Nova Vas — Karojba — Beram — Pazin — Novaki — Paz — Vranja — Lupoglav — Roč — Buzet — Livade — Motovun — Buje — Porto Potone — Tar — Poreč). Upoznate su razlike u pejzažu vanjske »crvene« prema unutrašnjoj »sivoj« Istri. Požnja je posvećena *hidrografskom čvorištu — topografskoj razvodnici* između porječja Mirne — Raše — Boljunšćice i Pazinčice. Upoznati su i *Istarski vodovod u Buzetu te vodoopskrbni sustav Butonige*. Posebice je istaknuto *deltasto ušće* Mirne. Od Berama do Motovuna sudjelovao je u vodstvu studenata gosp. S. Anzur, predsjednik SIZ-a za ceste u Pazinu. Uključivali su se studenti s priređenim referatima. 21. 5. proveden je u Poreču gdje su studenti upoznati s bogatom kulturno-povijesnom baštinom grada. Od bazilike Eufrazijane kretalo se Dekumanusom, glavnom ulicom, do Forumma i ostataka Neputnova hrama, da bi se na obali program zaključio. 22. 5. u 8 sati službeno je zaključen rad sa studentima koji su se prema dogovorenom rasporedu u dvije skupine uputili na drugi, odnosno treći dio terenske nastave.

Drugi dio terenske nastave studenata II. godine oba smjera iz kolegija *Geomorfologija* izveden je na području planinskog masiva Cićarije u razdoblju od 22. 5. do 27. 5. 1990.

Sudjelovalo je 17 studenata pod vodstvom dr. A. Bognara, izvanrednog profesora, i uz suradnike režisera terenske nastave D. Mihljevića te D. Perice, asistenti-pripravnici.

Cilj terenske nastave bio je primjena stečenog znanja na predavanjima i praktikumima te upoznavanje sa specifičnom geomorfološkom problemati-

kom tog dijela gorskog sustava Dinarida. Nakon upoznavanja s planom i programom te s osnovnom regionalno-geomorfološkom problematikom Istre, razrađene su osnovne geomorfološke osobine Čičarije te su studenti poznati detaljnije s problemima *geomorfološkog kartiranja*. Smještaj je bio u PD »Glas Istre« na Koritima od kuda se kretalo na geomorfološko kartiranje. U toku terenske nastave *kartirani* su odgovarajući *endo- i egzomorfološki* oblici reljefa SZ padine Planika, područja Županjeg Vrh, uvala Dol i grebena Brajkov vrh. Na terenu je na za to odabranim primjerima upućeno na morfogenezu specifičnih krških, fluviokrških i padinskih reljefnih oblika. Pri kraju terenske nastave sumirani su i raspravljani rezultati kartiranja, a studenti su slušali i predavanje o morfostrukturnom razvoju Dinarida sa suvremenog gledišta *teorije globalne strukture ploča*. 27. 5. je terenska nastava zaključena.

Treći dio terenske nastave za studente druge godine geografije i geografije-povijesti iz kolegija *Demogeografije* održan je od 22. 5. do 27. 5. 1990. u Istri i na Kvarnerskim otocima.

Sudjelovala su 62 studenta pod vodstvom dr. P. Novosel-Zic, izvanredni profesor, i mr. S. Šterca, asistent, uz suradnju K. Bašić, asistent-pripravnik.

Prvog dana studenti su se upoznali s turističkim i drugim značajkama i razvojem Rapca gdje su bili i smješteni. 23. 5. posjećeni su »Istarski ugljenokopi« (Tupljak) gdje su od stručnjaka slušali o povijesti razvoja ugljenokopa, današnjim problemima iskorištavanja ugljena, a napose o ekološkim problemima. Trajektom se isti dan prešlo na Cres. Posebno je obraćena pozornost na *demografske prilike* otočnih naselja. 24. 5. se rubom Čepićkog polja, pa novom prometnicom preko Lupoglava i Buzeta krenulo u Trst. Studenti su upoznati s razvitkom grada i luke. Pritom su stručne informacije o topografskom razvoju Trsta studentima pružili talijanske kolege iz *Geografskog instituta Sveučilišta u Trstu*. 25. 5. načinjen je presjek kroz unutrašnje — kvarnerski otok Krk sa zadržavanjem u Košlju-

nu (*Ptolomejev atlas*). Pristup je bio trajektom s Cresa, a povratak preko mosta i kraljevičko-bakarskim (industrijskim) i opatijskim (turističkim) priobaljem. 26. 5. održano je zaključno predavanje (dr. P. Novosel-Zic) o historijsko-geografskom razvoju Istre i Kvarnera. 27. 5. službeno je okončana terenska nastava.

III. godina

Prvi dio terenske nastave studenata treće godine geografije i geografije-povijesti iz kolegija *Industrijska geografija* održana je na području Bakarskog zaljeva od 16. 5. do 18. 5. 1990.

U terenskoj nastavi sudjelovalo je 47 studenata pod vodstvom dr. D. Felietara, izvanredni profesor, uz suradnika D. Mihaljevića, asistent-pripravnik.

Na samom terenu u izvršenju zadataka nastave, osim nastavnika, pomoć su pružili prof. I. Lenac, direktor bakarske pomorske škole; prof. D. Ibrić (geograf u toj školi); prof. B. Štrbac (povjesničar u toj školi); o. J. Šop, župnik (sv. Andrija u Bakru); doc. dr. H. Turk, profesor geografije s Hotelijerskog fakulteta u Opatiji; prof. D. Mirković, predsjednik Geografskog društva Rijeka; ing. R. Profić, predsjednik Ekološkog društva iz Rijeke te ing. M. Slavnić i ing. D. Orlović, stručnjaci iz bakarske koksare. Cilj terenske nastave bio je istraživanje odnosa industrije i okoliša u prostoru riječke luke, Kostrenskog poluotoka i Bakarskog zaljeva te šire okolice. Prvog dana studenti su upoznati s geografskim značajkama prostora te s radnim zadacima i načinom *ekološkog kartiranja* prema unaprijed pripremljenim *listovima katasra zagađivača* i topografskim podlogama za kartiranje. 17. 5. prijepodne posjećena je koksara gdje su studenti razgovarali sa stručnjacima te se upoznali i sa samim tokom proizvodnje koks, tj. tehnologijom. U nastavku je razgledan Bakar. Poslijepodne je vršeno *kartiranje zagađivača* u okolici Bakra te *ispunjavanje katastarskih listova* (katarstar zagađivača). Taj je zadatak nastavljen i 18. 5. uz upoznavanje priobalja do riječke luke posebnim brodom. Nakon kratkog osvrta na obavljen posao zaključen je terenski rad.

Drugi dio terenske nastave studenata treće godine oba smjera iz kolegija *Urbana geografija i Prometna geografija* izveden je u Središnjoj Bosni i Dalmaciji u razdoblju od 20. 5. do 25. 5. 1990.

Sudjelovalo je 45 studenata pod vodstvom dr. M. Sića i dr. M. Vreska, redovni profesori, uz suradnika i režisera D. Njegača, asistent-pripravnik.

Cilj terenske nastave bio je da se na primjerima gradskih i nodalnih regija Sarajeva i Splita prošire stečena znanja te da se studenti upoznaju sa širim aspektom našeg Dinarskog i Mediteranskog prostora. Prvi dan (Zagreb — Banja Luka — Jajce — Sarajevo) bio je posvećen regionalnoj problematici Gornje Posavine, SZ Peripanonske Bosne i Srednje Bosne. U tom sklopu istaknute su *tendencije razvoja prometnih mreža*, velikih prometnih pravaca i osovina razvoja te njihov odraz na razvoj sistema centara i *formiranje nodalnih regija*. 21. 5. cijeli je posvećen upoznavanju urbane problematike Sarajeva i sarajevske gradske regije. Pažnja je poklonjena novijim tendencijama razvoja gradske regije, posebice rubnim zonama urbanizacije i satelitskim centrima i, povezano s time, problemima unutrašnjeg prometnog povezivanja. Na putu 22. 5. (Sarajevo — Mostar — Makarska — Split) studenti su upoznati s glavnom bosanskom tranzverzalom, a istaknuta je uloga Mostara te upozoreno na današnje i buduće procese razvoja uz taj prometni pravac. 23. 5. razmotrena je problematika geografskog položaja i razvoja Splita te njegove *urbane strukture*. Posebno je analizirano značenje *Splitskog prometnog čvorišta* i u tom sklopu lučke funkcije Splita. Studenti su upoznati i s velikim ekološkim problemima Kaštelanskog zaljeva. 24. 5. obavljeno je kru-

žno putovanje u kopnenom zaleđu Splita (Livno, Duvno) kao dijela splitske nodalne regije. Posljednjeg dana (Split — Šibenik — Gračac — Zagreb) istaknuta je *uloga Jadranske ceste*, posebno u odnosu na razvoj turizma i šibenske nodalne regije.

IV. godina

Terenska nastava za studente IV. godine oba smjera iz kolegija *Jugoslavija II i Turistička geografija* održana je od 15. 5. do 26. 5. u Makedoniji, Epiru i Trakiji.

U terenskoj nastavi sudjelovalo je 39 studenata pod vodstvom dr. V. Rogića, redovni profesor, i režisera terenske nastave B. Fürst, asistent-pripravnik.

Cilj terenske nastave je uočavanje *historijsko-geografskih posebnosti* Makedonije, s jedne, i Epira i Trakije, s druge strane, te razmatranje *učinaka novijeg političkog razgraničenja* tog prostora. Taj zadatak najvećim je dijelom obavljen od 15. do 20. 5. na području Egejske Makedonije i Epira, tj. na pravcima Skopje — Gevgelija i Gevgelija — dolina Bistrice (Halia Kmona). Pritom je obrađena problematika historijsko-geografskih i suvremenih procesa oblikovanja kulturnih pejzaža. Od 20. do 26. 5. težište terenske nastave bilo je u istočnom dijelu Egejske Makedonije i u Trakiji. Ovdje je nastavljeno razmatranje učinaka raznovrsnih historijsko-geografskih procesa neposrednim terenskim opažanjima i seminarskim diskusijama. Posebna je pažnja, međutim, posvećena *makroregionalnom utjecaju Istambula* te njegovom urbanom razvoju u skladu sa značenjem koje proizlazi iz njegovog geografskog položaja i povijesne uloge.